

LJEKARNIČKA USTANOVA „LJEKARNE RADIN“ USPJEŠNA OD 1995. GODINE

LJU „Ljekarne Radin“ na 94. mjestu od 100 najuspješnijih ljekarni u RH

Ljekarne bi u budućnosti trebale razvijati dodatne usluge i trebale bi se moći nasljeđivati

Nakon nekog vremena, ponovno u Časopisu objavljujemo razgovor s našom dugogodišnjom članicom, iznimno uspješnom poduzetnicom, magistrom farmacije Dragicom Radin, vlasnicom Ljekarničke ustanove „Ljekarne Radin“, koja ima dvije Ljekarničke jedinice u drevnom i krasnom hrvatskom gradu Šibeniku, na Šubićevcu i Meterizama.

1. Poštovana magistra Radin, za početak razgovora, molimo da se ukratko predstavite, i sebe i obitelj, da nam opišete kako provodite slobodno vrijeme, imate li kakvih hobija ?

Rođena sam u Vininama, Neum, BiH 1950. g. Udana sam, majka trojice sinova, od kojih su dva magistra farmacije, a jedan je menadžer. Platni promet vodi suprug Goran posljednjih 29 godina.

Davnih dana, još 1974. godine došla sam u Šibenik, gdje sam ostala do današnjeg dana. Uz svoju obitelj, imam veliku potporu u svome radu i od svog tima u Ljekarni, koji je već jako dugo kod

mene, tako da neke svoje ciljeve, koje sam zacrtala, mogu lakše ostvarivati.

Što se tiče slobodnog vremena, jako ga malo imam, jer 24 sata živim za ljekarništvo i još uvijek aktivno radim. Ulazim u 51. godinu radnog staža i naprosto smatram da ću to i dalje raditi dok me zdravlje posluži.

Ako govorimo o hobijima, i njih imam jako malo, ali često kažem da je moj hobi rad. Rad, rad, rad, a u ono rijetko slobodno vrijeme, koje aktivno planiramo suprug i ja, volimo provesti na putovanjima, na kojima se opuštam, upoznajemo nove civilizacije i novi svijet.

Uvijek nam za oko, u raznim državama svijeta, zapne zeleni križ, koji je simbol ljekarništva.

Nedavno sam posjetila Prizren (Kosovo), te sam uočila četiri ljekarne jednu do druge i shvatila da ipak u Hrvatskoj postoji uređenije ljekarništvo, jer je u sustavu Mreže javne zdravstvene službe.

(dodjela „priznanja mr.ph. Antun Karlovac“ u 2023.god.)

2. Opišite nam Vašu naobrazbu - školovanje i radni staž do otvaranja ljekarne?

Jezičnu gimnaziju završila sam 1969. u Zagrebu, a diplomirala sam na Farmaceutsko-biokemijskom fakultetu u Zagrebu 1973., smjer farmacija. Pripravnički staž obavila sam 1973./74. u bolničkoj ljekarni OB Varaždin, a od 1974. do 1995. godine bila sam zaposlena kao ljekarnik suradnik u Ljekarni Šibenik gdje sam od 1991. do 1995. bila imenovana voditeljicom ljekarne Baldekin.

3. Molim da opišete okolnosti koje su dovele do otvaranja ljekarne, kao i druge ljekarničke jedinice?

Iz Ljekarne Šibenik otišla sam 1995. kad sam osnovala privatnu ljekarničku praksu, a 2001.g. osnovala sam ljekarničku ustanovu s dvije ljekarničke jedinice, obje u Šibeniku – LJU „Ljekarne Radin“, čija sam ravnateljica – od osnutka, do danas.

(Mag.pharm. Dragica Radin sa suradnicom)

4. Aktivni ste u struci, ne samo aktivni, nego i vrlo uspješni.

Da, članica sam Hrvatskog farmaceutskog društva još od 1973.g. i oduvijek vrlo aktivna u radu tijela i sekcija Društva. Objavljujem članke u Farmaceutskom glasniku.

Posebno sam aktivna i ustrajno sudjelujem u radu Sekcije privatnih ljekarnika HFD-a, zastupajući interese privatnog ljekarništva. Nositeljica sam Diplome HFD-a 2017. godine.

Nakon osnivanja HLJK-e, birana sam od 2011.g. u tri mandata za člana Vijeća Hrvatske ljekarničke komore, a u dva mandata bila sam i Predsjednica Vijeća Komore.

Radim cijeli svoj studentski i radni vijek za boljitak i unapređenje ljekarništva, na svim razinama.

Oduvijek sam se zalagala za jedinstvo ljekarnika i nisam podlegla parcijalnim interesima na privatno i državno! Za svoj dugogodišnji rad u struci i za znatno unaprijeđenje farmaceutskog stručnog rada Udruženje farmaceuta Dalmacije predložilo me za „Priznanje mr.ph. Antun Karlovac“ u 2023. godini.

(Posjet Egiptu)

5. Kako ste zadovoljni suradnjom s HZZO-om ili s nekim privatnim osiguravateljima, ako imate s njima ugovor?

Što se tiče suradnje sa HZZO-om odnosi su izuzetno korektni. Međutim, imaju monopol u hrvatskoj državi i postoji jedan ogromni problem što se tiče ljekarništva. Budući da smo dio primarne zdravstvene zaštite i naknadu dobivamo iz iste blagajne kao i ostali dionici nadamo se da ćemo uvođenjem dodatnih ljekarničkih usluga povećati kvalitetu ljekarničke usluge i osigurati uštede HZZO-u. Osim toga, problem je i neredovito plaćanje, koje nekad premašuje ugovorne obveze, pa rok plaćanja dosegne i preko 120 dana.

Što se tiče dodatnih osiguravatelja, oni nemaju toliko puno usluga koje pružaju, jedino su možda povoljniji za osiguranike koji plaćaju

dopunske liste lijekova s B liste, pa pacijent ne mora plaćati doplatu, ali i to je limitirano. Kakvo bi bilo rješenje? Ljekarna ne može živjeti od osnovne ljekarničke usluge, nego bi morala imati i dodatne ljekarničke usluge koje smo mi

davnih dana u HLJK razvijali, razvili, recenzirali, ali nažalost, došlo je novo rukovodstvo i te su usluge stale.

(Radna atmosfera u Ljekarni Radin – magistra Radin i sin magistar Domagoj)

6. Koje dodatne ljekarničke usluge bi ljekarne mogle pružati?

Dodatne ljekarničke usluge bi bile svakako benefit za poslovanje, recimo, npr, mjerenje glukoze u krvi, pa mjerenje „index body mass“ za stanovništvo, pa recimo ljekarnička skrb za pušače, pa ljekarnička skrb za hipertenziju... Njih neće obavljati sve ljekarne, nego one koje imaju za to uvjete. Već se sada kolege školuju i imaju specializacije iz kliničke farmacije te bi određene dodatne ljekarničke usluge mogle pružiti pacijentima i onda bi kvaliteta te ljekarničke usluge bila veća. Ovako smo u sustavu primarne zdravstvene zaštite i onda dobivamo iz zajedničke blagajne koliko se smatra da HZZO može ovog časa pružiti ljekarnama.

7. Koji je omjer lijekova na recept, a koji bezreceptnih lijekova (OTC), koje izdajete? Ima li kakvih specifičnosti, npr. veliki postotni skok nekih lijekova u prodaji? (npr. Ozempic), lijeka koji se koristi za samoliječenje i samodijetu, a pogotovo u zadnje vrijeme, nedavno smo svjedočili problem s državnim inspektoratom vezano uz izradu ljekarničkih krema, kozmetičkih proizvoda?

Omjer lijekova koje izdajemo na recept u našim ljekarnama u odnosu na OTC je 60:40 %. Problem zaista postoji kod posebno skupih lijekova, jer to je do sad bilo u okviru bolničkih limita. Međutim, to je prešlo u nadležnost ljekarni i nama to jako opterećuje poslovanje, jer se radi o posebno skupim lijekovima koje ljekarnici izdaju i

taj broj svakim danom sve više raste, što je svakako pozitivno u hrvatskoj državi, da ne zaostajemo za modernom terapijom.

Što se tiče Ozempica i drugih antidijabetika, koji djeluju na smanjenje tjelesne mase, taj lijek se ne može dobiti bez privatnog liječničkog recepta određene grane specijalnosti.

Postoje lijekovi do 2.000 €, koje pacijent dobije i - hvala Bogu da dobije - jer je naš sustav zdravstva socijalan, ali zaista nikada taj osiguranik nije toliko plaćao doprinosa za zdravstveno osiguranje, što je još jedan dokaz da hrvatsko zdravstvo ima i pozitivnih strana u korist pacijenta.

8. Imate dvije ljekarničke jedinice, koliko imaju kvadratnih metara, gdje se nalaze u Šibeniku, jesu li u zakupu ili u vlasništvu?

Imam dvije ljekarničke jedinice, 1995. godine odlučila sam krenuti stopama privatnog ljekarništva, moja vizija i očekivanja su bila velika. Trebala je tad puno veća kvadratura za otvaranje ljekarne nego što je to danas.

Danas su se uvjeti nešto smanjili, upravo zato što je praksa pokazala da su neke stvari zastarjele, da jednostavno nema potrebe za dvjema analitičkim vagama, pa se malo racionaliziralo.

Kako je Šibenik de facto jedna ulica, trebali smo poštivati geografske parametre da udaljenost između jedne do druge ljekarne može biti 500 metara. Ja nisam imala izbora 1994. kad se rodila ideja o otvaranju privatne ljekarne, jer

sam morala naći prostor od preko 100 m², koji je jedna cjelina, u kojoj nije smjelo biti niti jedne stepenice. Primjerice, danas ljekarne problem stepenica rješavaju ugradnjom rampe za osobe s invaliditetom.

Morala sam doći na periferiju grada. 1. travnja 1995. otvorila sam tamo ljekarnu, za vrijeme Domovinskog rata. Sjećam se da sam cijele dane provodila u ljekarni jer je posao trebalo i uhodati i pacijentima pokazati da je sad došao jedan drugi vid ljekarničke djelatnosti. Pred Oluju sam morala razmontirati sva računala i sve smo na neki način zatvorili.

Sjećam se da sam izašla na ulicu, jer je to bio ulaz u Šibenik, kada su se branitelji vraćali iz Knina i dijelila sam im Cedevitu! Taj prostor je bio u zakupu s ogromnom zakupninom zbog čega sam željela što prije pronaći vlastiti. Uspjela sam dobiti obrtnički kredit uz povoljnu kamatu i kupiti prostor na Šubićevcu gdje sam još i dan danas.

9. Kakav je rad s vašim suradnicima, farmaceutskim tehničarima, koliko dugo rade s Vama?

Što se tiče moje suradnje s farmaceutskim tehničarima i kolegama, prošla sam kalvariju. Kako je tada postojao određeni animozitet prema privatnom ljekarništvu... "samo ne kod privatnika, oni će propasti", mi smo puno teže dolazili do kadra. Bilo je zaista teško i zahtjevno, kolege sam dovodila iz drugih mjesta, plaćala im stan i hranu. Danas sam konačno ponosna da sam u razdoblju od 10 do 15 godina, zaposlila domaće ljude, koji uživaju raditi kod mene. Svakoga od njih sam zaposlila isključivo samo na temelju razgovora. Nikakve preporuke, ne trpim to. Volim transparentnost u svemu tome. I danas imamo šest zaposlenih magistara farmacije i pet farmaceutskih tehničara.

Za vrijeme korištenja roditeljnog i roditeljskog dopusta, dajem isto one naknade koje su za roditelja, pa nagradu za dijete, pa dugotrajna bolovanja, pa sve naknade, sukladno KU – Božićnica, Uskrsnica, regres, dar za dijete. Svake godine obilježavamo godišnjicu ljekarne uz primjerenu proslavu - ljudi se provede, zaslužili su to! Zaista nikad nikog nisam pozvala na odgovornost. Jako držim do stručnosti i do jednog zdravog odnosa u kolektivu! Danas sam jedan od uspješnih poslodavaca i po rang listi na kojoj se objavljuje 100 najuspješnijih ljekarni, na 94. smo mjestu s dvije ljekarničke jedinice, što je dokaz da se trud isplati. Međutim, od svega najviše vodim računa da su radnici primjereno plaćeni, pa makar i na moju štetu - da ljudi budu zadovoljni. Nema ništa ljepšeg od zadovoljnog kolektiva!

10. Kako ste zadovoljni članstvom u Udruzi privatnih poslodavaca u zdravstvu?

Članica sam Udruge privatnih poslodavaca u zdravstvu već jako dugo. Zaista mi

koristi i časopis i usluge koje su detaljne i koje na vrijeme obavještavaju o svim novostima u zdravstvu i radnom pravu, kako mi prezentira gosp. Gabrilo. Kad zapošljam novog kolegu ili tehničara, po jedan sat provedemo čitajući ugovore, koje ste izradili u Udruzi, u kojima su i poslodavac i radnik zaštićeni. Stručnost nema cijene i ja mirno spavam!

11. Ovo što ste izrekli je potvrda da se mijenja poslovna klima od tvrdokornog stava „nikako ne privatnik“, ipak se promijenilo mišljenje.

Sad smo jako poželjni poslodavac, jer vam okruženje sve to vrlo dobro zna. Iznimno vodimo računa o edukacijama i o napredovanju i najviše od svega o zadovoljstvu radnika upućujući ih na kongrese, seminare i ostala događanja u struci. Oni svi znaju da su red, rad i disciplina, najbitniji i to je u biti nešto što se godinama gradi.

12. Kako ste organizirali knjigovodstveno poslovanje ljekarničke ustanove?

Ja sam kao ljekarnik, odnosno kao magistar farmacije, jako puno u svojoj karijeri naučila i prava i ekonomije i svaki račun koji dođe za ljekarne prođe preko mojih ruku. To znači, ja sam zaista kontrolor svega, jer se naprosto – mora! Zadržali smo i vođenja evidencija „starog kova“. Golem je to posao, a svi uređeni računi se prosljeđuju u knjigovodstveni privatni servis koji onda izrađuje plaće, koji izrađuje statistička, izvješća i završne račune.

13. Kako ste zadovoljni obaveznim članstvom u Hrvatskoj ljekarničkoj komori? Što mislite da bi se moglo poboljšati? Imate li primjedbi, imate li prijedloga?

HLJK je prije svega strukovna organizacija koja se uglavnom bavi promicanjem struke i donosi stručne propise, ali u konačnici mora po statutu brinuti i o članovima. Ljekarnička komora bi, iako to nije njena ingerencija mogla u susretu sa zdravstvenom administracijom na neki način bolje prezentirati kakvo je stanje u ljekarništu što se tiče ekonomskih pitanja. Smatram da bi možda bilo dobro da se pored pravnik u Komori zaposli i jedan ekonomist koji bi radio analize i pripremio ih Predsjednici. Trebalo bi izvršiti analizu za ljekarnički tim, koliko ima ljekarničkih timova u Hrvatskoj, koliko je recepata u optjecaju, koliko recepata dolazi po jednom timu, koliko po jednoj ljekarni, i da bi se onda na neki način bolje prezentiralo HZZO-u i Ministarstvu zdravstva, da je ta usluga stvarno nedostatna.

14. Vežano uz farmaceutsku struku, imate li kakvih opaski? Mi smo iz iskustva s ostalim klijentima doznali da se smatra; kako je možda potrebno revidirati upisne kvote na farmaciji.

Svakako da, ali kapaciteti fakulteta nisu dostatni. Zaista smo imali velikih problema u

samom zapošljavanju. Potrebe pojedinih struka trebalo bi revidirati vezano uz potrebe naobrazbe u suradnji s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, što se nažalost ne događa. Postoje deprivirana područja od posebne državne skrbi i Slavonija koja ima veliki problem, ali sad od ove godine je otvoren studij farmacije pri Kemijskom fakultetu u Osijeku, 30-ak studentskih mjesta. Farmacija se studira u Rijeci, Osijeku, Splitu i Zagrebu, tako da se nekako sad pokrenulo.

15. Kako je razdoblje COVID krize utjecalo na poslovanje Ljekarne?

COVID je za nas bila nova zdravstvena okolnost, gdje su ljekarnici bili na prvoj crti bojišnice, morali smo paziti na zdravlje radnika, na zdravlje korisnika, a u svakom slučaju morali smo i testirati. Ja sam tri mjeseca testirala brzim antigenim testovima i ustajala ujutro u pet sati, oblačila skafander, poštivala sve one zaštitne mjere koje su se trebale poštivati i zapravo smo iz dana u dan sami osmišljavali kako zaštititi sebe i svoje korisnike. Bilo je to jedno teško, izazovno vrijeme. Što se tiče prometa ljekarni, on nije bio nešto porastao s obzirom na primjenu antipiretika, analgetika, ali je jako s druge strane vladao određen strah među nama, hoćemo li drugi dan biti zdravi, jer postojale su izolacije i to je bilo teško.

16. Kako je uvođenje eura utjecalo na poslovanje Ljekarne?

Što se tiče uvođenja eura u svakom slučaju on je donio dobro, pogotovo u kontekstu inozemstva. Smatram ga olakšicom, a što se nas tiče, dobavljači su jako podigli cijene. Kupovna moć ljudi je jako mala, a i inflacija je učinila svoje. Konkretno u mom kvartu stanuje pretežno starije stanovništvo i ti ljudi nemaju dovoljno sredstava za život, ali za lijek će svatko dati posljednji cent. Naprosto vam ponekad bude žao kad vidite da posljednje novčiće iz novčanika daju, pa često puta, kako imam empatije, osobno platim za korisnika, jer vidim da zaista nema novaca!

17. Kakva je poslovna klima, zalažete se za smanjenje porezne presije, zar ne?

Trebala bi se svakako smanjiti porezna presija i smatram da je PDV previsok. U Albaniji su mi nedavno rekli da je kod njih 20 % PDV. Da se i smanji PDV u Hrvatskoj, pa i za jedan posto, bilo bi puno korisnije. Što se tiče poreza, moramo do 20-tog u mjesecu obračunati poreze, platiti ih do zadnjeg u mjesecu, postoje i parafiskalni nameti, npr. namet turističkoj zajednici, spomenička renta i visokidoprinosi na plaće. Pojedini farmaceutski lanci nisu mogli ispoštovati nove koeficijente plaća, što se tiče izazova privatno-državno u svakom slučaju, da ne daj Bože propadnem kao privatnik – moram staviti ključ u bravu. Ako kolege iz županijskih ljekarni upadnu u financijsku krizu, država će im to nadoknaditi!

18. Da! I to je ta golema razlika.

Premda mislim da im država ne bi trebala ništa nadoknađivati, jer kolege ne žive isključivo od državnih financija. Često vlasnička struktura, kad ne zna gdje će zagrabit, zagrabi iz njihovih blagajni. Oni imaju i noćnu službu, želim da se i to spomene, neka raspolažu sa svojom dobiti, neka je reinvestiraju u nove projekte, a ne da Županija – kad im treba za povećanje plaća – dođe i zagrabi iz „kase“.

19. Kakvi su Vaši planovi za budućnost poslovanja – nova ulaganja, nova zapošljavanja...?

Oduvijek sam bila zagovornik načela: „jedan ljekarnik-jedna ljekarna“, te sam tužna da se ljekarna ne može naslijediti. Ljekarništvo zapravo nazaduje. Ako je vlasnik ljekarne ljekarnički lanac, to je de facto sukob interesa i onda oni preuzimaju ljekarne, koje nisu nasljedive, one se teško otvaraju, a Mreža javne zdravstvene službe je popunjena. Mladi kolege ni ne mogu otvarati svoje ljekarne, nemaju tih sredstava.

20. Upravo tako, trebalo bi na odgovarajući način izmijeniti zdravstvene zakone, da se ljekarne mogu nasljeđivati.

To je već davno bilo pokrenuto, kolegica koja je imala prekrasnu ljekarnu morala je istu prodati, jer ju nitko nije mogao naslijediti. Možete naslijediti frizerski salon, postolarski obrt, a ljekarnu, koja također posluje po načelima obrta, ne možete naslijediti, nije li to nonsens?

21. I za kraj, nešto sasvim osobno...

Kao mlada sam htjela studirati književnost i biti radio spikerica, nisam imala tih mogućnosti, ali danas tvrdim da je ljekarništvo moj poziv, koji bih opet odabrala. Ljekarnici nisu neki vebelni bogataši, nego samo žele od svojih primanja pristojno živjeti. Imam šestero unučadi, jedan od njih namjerava upisati farmaciju, što bi mi bilo jako drago, da uspije i na neki način ću tada mirno moći otići u mirovinu.

Ljubav koja počinje i ostaje u okviru obiteljskog biznisa. Mađarska je npr. sve ljekarne prodala u farmaceutske lance, ali onda je došao Orban, koji je to promijenio. Još uvijek je u javnosti prisutna jedna štetna percepcija da se u ljekarnama ne izdaju lijekovi „na recept“, ali ja bih uvijek naglasila da – kao privatnik odgovaram samoj sebi za svoj rad, što je dodatan stimulans.

Zahvalila sam magistri Radin na izdvojenom vremenu, pregrštu mudrosti i zanimljivih priča o njenom Pozivu i poželjela joj puno uspjeha u radu njenih ljekarni, a i puno zanimljivih putovanja u budućnosti.

Razgovarala: Aleksandra Gabrilo